

Эко пластилин

Автор: Ырысбүбү Итибакунова

Сүрөтчү: Адель Дуйшеева

Эко пластилин

Автор: Ырысбүбү Итибакунова

Сүрөтчү: Адель Дуйшеева

Кыргыз тилинде

Бишкек 2023

Copyright © 2023, Бул чыгарма Creative Commons Attribution 4.0 Эл аралык лицензиясы (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>) боюнча лицензияланган”

<http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>

Бул ишти коммерциялык максаттарда колдоно аласыз. Бул чыгарманы адаптациялап, толуктай аласыз. Авторлордун, иллюстраторлордун ж.б. автордук укугун жана өздүк маалыматтарын сакташыңыз керек.

"Эко пластилин" (кыргыз тилинде), автор Ырысбүбү Итибакунова, сүрөтчү Адель Дуйшеева

Бул басылма АКШнын эл аралык өнүктүрүү боюнча агенттиги (USAID) аркылуу көрсөтүлгөн Америка элинин колдоосу менен түзүлдү. Басылманын мазмуну USAIDдин же АКШ Өкмөтүнүн пикирин милдеттүү түрдө чагылдырбайт.

“Көркөм өнөр” ийриминин жетекчиси Чынар эже класска кирип келди. Анын колундагы баштыкта ун, туз жана бөтөлкөдө суу бар эле. Балдар эжейдин колундагы нерселерден эмне жасайт болду экенбиз деп кызыгып жатышты.

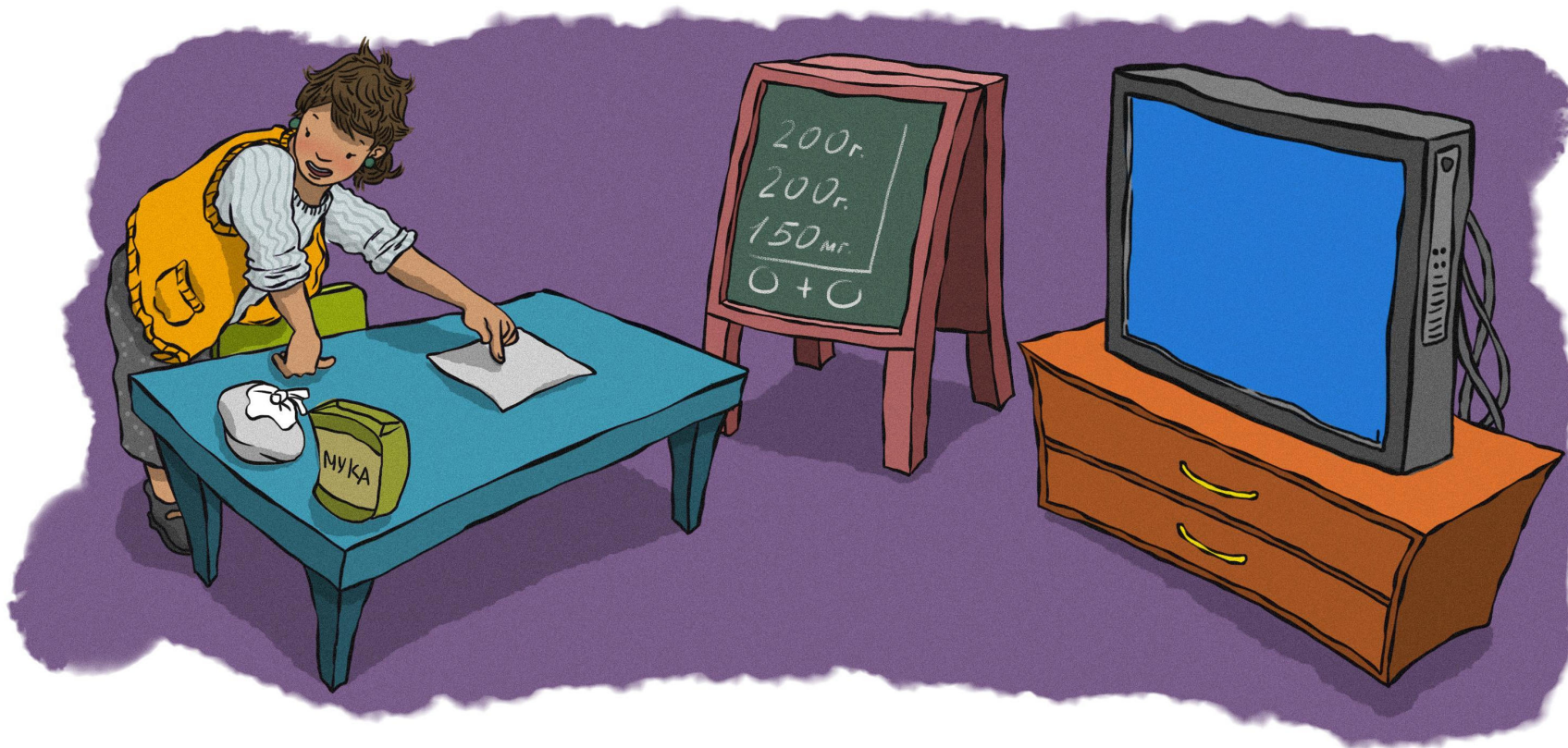
– Балдар, бүгүн биз эко пластилин жасаганды үйрөнөбүз.

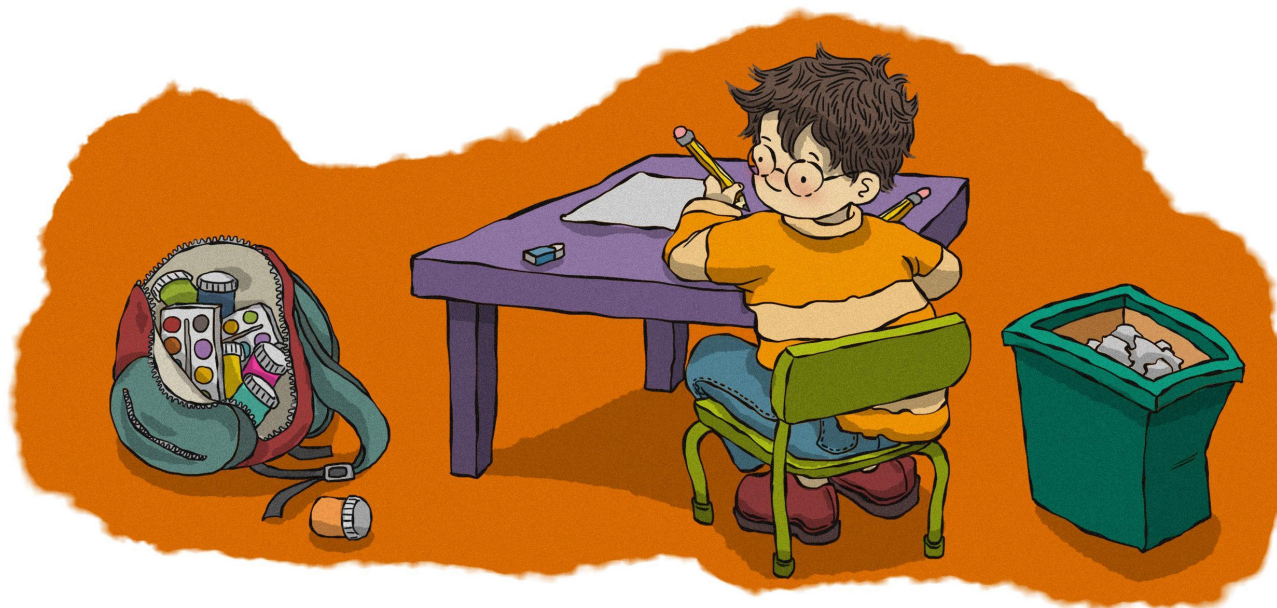
– Эже, ал эмне? – деди Кайрат.

– Баарыңар экранды карагыла! Силер “эко пластилин” кандай жасаларын өзүңөр изилдеп үйрөнөсүңөр. Андан кийин практикалык ишти чогуу аткарабыз, – деди Чынар эже.

Үй шартында оңой эле жасап алсаңар болот. Курамына камыр, туз жана суу кошулган ийкемдүү массаны эко пластилин деп айтабыз.

– Эко пластилиндин кадимки пластилинден кандай өзгөчөлүгү бар? – деп Акыл суроо берди.

Туздуу камыр менен ийлеп иштөөнүн артыкчылыктары төмөндөгүлөр:

1. Табигый каражаттар менен иштелет.
2. Манжалар көнүгөт.
3. Чыгармачылык, фантазия өсөт.
4. Химиялык жыты жок. Андыктан ден соолукка кооптуу эмес.
5. Кийимге жана колго так калтырбайт.
6. Жумшак жана колго кармаганга ийкемдүү болот.
7. Муну балдар да, чебер бедизчилер да колдоно алат.
8. Пластилинден айырмаланып, бекем болот.

– Биз кадимки пластилинди дүкөндөн акчага сатып алабыз. Ал эми эко пластилинди үйдөн эле жасап алсак болот турбайбы, – деди Айдар таң калып.

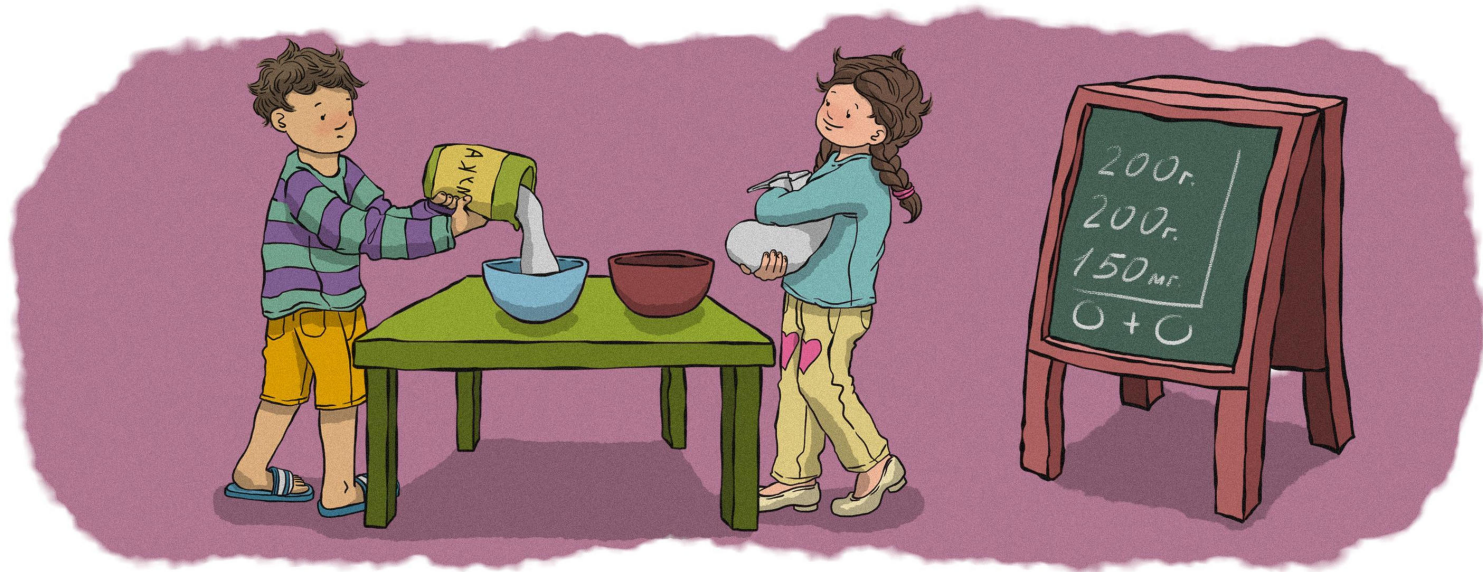
– Ооба, ал үчүн бүгүнкү топтук иште баарыңар активдүү катышып, үйрөнүп алышыңар керек. Эми эко пластилиндин рецепти менен таанышып, жасап баштайлы, – деди Чынар эже.

Баары мугалимдин жанына келишти. Айжан экрандан эко пластилиндин рецептин окуп берди.

Керектелүүчү материалдар:

1. буудай уну
2. йоддолбогон жана майдаланган туз
3. муздак суу

– Камырды мен үйдөн жакшы жуурам. Ошондуктан мен жуурайын – деп суранды Асыл.

– Макул! – дешти баары.

– Биринчи ун менен тузду таразага тартып алуубуз керек, – деп, Кайрат баштыктагы ундан 200 г, туздан 200 г таразага тартты. Туура болдубу дегенсип, баары карап турушту. Асыл 150 мл болгон бөтөлкөдөгү муздак суу менен камырды жууруп баштады.

– Көрдүңөрбү, балдар? Ун менен туздун өлчөмдөрү бирдей болот. Биз үйдөн кандай өлчөмдө жасагыбыз келсе, экөөнү бирдей өлчөмдө кошот экенбиз. Камыр колго жабышпай калганга чейин ийлейбиз. Андан кийин үстүн плёнка менен жаап, 1-2 саатка тыныктырып коёбуз.

Көрсөтүлгөн убактан кийин, аны ар түрдүү нерселерди жасоого колдоно беребиз, – деп Айжан маалымат берип турду.

– Туздуу камырдын түстөрүн ар түрдүү боёктор менен дагы боёп алсак болобу? – деди Гүлзат.

– Ооба, туура айтасың. Туздуу камыр түстүү болуш үчүн гуашь, тамак-аш боёгун же табигый боёкторду колдонсок болот. Табигый боёкторго куркума, какао порошогу жана кызылчанын ширеси кирет. Аларды сууга кошуп алсак болот. Ал эми гуашты туздуу камырдын өзүнө эле кошобуз, – деди Чынар эже.

– Эже, менде гуашь бар. Келгиле, туздуу камырды түстүү боёкторго боёп коёбуз! – деген Айдар сумкасынан гуаштарын алып чыкты.

Ийленип, бир аз тыныккан камырды Асыл түстөрдүн санына жараша бөлүп чыкты.

Бул процессте эч ким бош турган жок. Баарынын колунда ар түрдүү эко пластилин бар. Ар бири бөлүнгөн камырларга ар түрдүү гуаштардан кошуп ийлеп жатышты.

– Мына, биздин туздуу камырыбыз да даяр болду. Биз эми ар түрдүү нерселерди жасасак болот. Келгиле, жер-жемиштердин түрүн жасап көрөбүз, – деди Кайрат.

Окуучулар туздуу камырларды ийкемдүү кылып ийлеп, бир нече жер-жемиштердин түрүн жасашты. Аларды партанын үстүнө тизип коюшту.

– Ай-ий, бакчанын ичиндегидей кооз болуп калды го! Эко пластилиндин дагы башкача жасалыштарын билгиңер келеби? Анда Айжан бизге экрандан окуп, айтып берсин, – деди Чынар эже.

Туздуу камыр көбүрөөк ийкемдүү жана бири-бирине бат жабыша тургандай болушу үчүн крахмал жана өсүмдүк майын кошсок болот. Ал эми май кошулган туздуу камыр оңой менен катыбайт. Глицеринди кошсок, ага жалтыраган өң берет. Туш кагаз чаптоочу клей же ПВА клейин кошсок, туздуу камырдан жасалган фигуралар бышык жана бекем болот экен, – деп Айжан окуп берди.

– Мен үйгө барганда ПВА клейден, гуаштардан кошуп, туздуу камыр жасайм. Андан үй жаныбарларын жасап көрөм, – деди Кайрат.

– Мен болсо туздуу камырга глицерин, табигый боёкторду кошуп, гүлдөрдү жасайм. Аларды досторумдун туулган күнүнө белекке берем, – деди Асыл.

- Балдар, туздуу камырды ийлеп иштөө силерге жактыбы?
  - Ооба! – дешип баары кубанычтуу жооп беришти.
  - Силер үйдөн өзүңөр каалагандай өлчөмдө эко пластилин жасап, алардан жомоктордун каармандарын жасап келгиле. Бул иш аркылуу силер бедизчиликти үйрөнөсүңөр.
  - Кийинки сабакта өзүбүз жасап келген каармандар менен жомокторду аткарып көрөлү, – дешти балдар.
- Балдар өз колдору менен жасаган эмгектерине сыймыктанып да, кубанып да турушту.

Автор: Ырысбүбү Итибакунова
Сүрөтчү: Адель Дуйшеева

USAIDдин "Окуу керемет!" долбоору
Кыргыз Республикасы

1-класс	1.1 деңгээли
	1.2 деңгээли
	1.3 деңгээли
2-класс	2.1 деңгээли
	2.2 деңгээли
3-класс	3.1 деңгээли
	3.2 деңгээли
4-класс	4.1 деңгээли
	4.2 деңгээли